

מסורת הש"ס

(א) ת"כ אחרי פ"ה א"ה, (ב) ע"ל דף י' ממחז כח, (ג) (יומא סג.) ת"כ שם פרש"י ה"ח, (ד) ממחז מנח; (ה) פסחים סא. לעיל צא.

(ו) ד"ה ור"א.

שינויי נוסחאות

[א] עולה מחוסרת (כתח"י). וכן להלן בכל המקומות: [ב] גיר' קרנן להלן ואשם מצורע שיש בהן פסול. ע"י רש"י. וע"י ט"ה"ק מנ"כ פ"ז: [ג] ל"ל בדבנא ודבנא ר"א חז' מנ"כ שני מוציא. ונד"ו רפ"ב יבול לא אוציא ולפניו חוקן עפ"י סה"י. ולח"ל חז' סה: [ח] לשמו הא מני (ש"מ): [ד] גיר' רש"י. וי"ס ללין שבהם ש"מ קאי על ג' ד"ו דלח"ל סס לעולם לשמו. אכל הגורסא דפ"י שנו אי"ס בלא הגרסא: [ו] ל"ל בר ליארי. וכן להלן ורש"י (ש"מ): [ז] ואשם נזיר ואשם מצורע ונסוב וכו' ולא ידענא מאי תלמודא אמר רבינא מאי טעמא לא ידענא שור וכו'. לל"ל (ש"מ) ובג"י (בבבא): [ח] מקום ומואי קושיא דלמא ח"י"ג כדאמרנא אמר ר"ב בר יצחק משום וכו' (כתח"י) (ש"מ). ק"ל מקום ואילו חטאת וכו' הא אמאי תרמייה דלמא ח"י"ג ודכארות בקמייהא אמר ר"ב בר' (ש"מ). וע"י רש"י דמשמע גרסינן הכל כל השקלא וטריא דלעיל ובמאי עסקינן וכו', וכו' כנ"ל: [ט] לוי דהני לוי (ש"מ): [י] מיתב מעיקרא מתקן (ש"מ): [יא] עולה המחוסרת לל"ל (ב"ש): [יב] מחייב ואפילו אשם לא בעי ריבויא דהא וכו' לל"ל (ש"מ): [יג] ל"ל ובמחז' (ש"מ): [יד] ל"ל רשכבות (ש"מ). [והג' ושלמו שג' רש"י לשלול לח"ל כנ"ל]: [טו] אלא הכי קא משני (ב"ש): [טז] ואשמו (ש"מ): [כח:] [ומיתב באשמות מתקן]: [יז] ל"ל דאמ"ג (ב"ש): [יח] ל"ל בעיקרה (ש"מ): [י"א] בעיקרה שבו עדיון קאי (בה"ז מקרבן האה"ז): [יב] כנ"ל טקס וקשיא לי אכתי למאי איצטרך לריבוי משור וכשב תהוי נמי עיקרה מעליא הא רבינן בפי' השוחט (דף קט ע"א) מלא יביאנא לעשרת פסה חטאת שלא לשמו: [ב] דבור זה מקומו להלן אחר ד"ה יבול (ב"ש): [בא] הגרסא ככתב"י ללפניו, וכן גרסת שמי"ץ (ש"מ בד' וילג' נפל ט"ס מנ"כ לא ברס) וי"ש וכו"ב גו. והל"ק וכו' כתבו דל"ל יבול שאני מרבה לא גרס הכא. ע"ש בדבריהם. ח"ל ספר ד' דוד, לפי דגברי רש"י מגומגמנס דר"ז א"י להל"ק קמ"ל הנה מתיב אחר שמיעט רובע ורבע וכל וכו' דמני לעיל בתמתיקן, אחר או אורא את אלו ולא אורא פרת חטאת ועשר המשתא, ח"ל לה' וכו', או אורא אלו שאני מיתקין לה' ולא אורא עולה ומחוסר זמן בגופה, וחטאת בין גופו בין כנעניו כו', ח"ל לפני משכן ה' וכו', או יבול שאני עולה מחוסר זמן בצעלים ואשם נזיר ואשם מצורע כו'. והך כתיבתא היינו ח"ש הראשון שגילה. והנה בכל הספרים הישנים היה נדפס בגמרא יבול לא אוציא עולה עולה מחוסר זמן בגופה, כמו שהוא בחז"ל. ומה שדפס יבול שאני מרבה, הוא עפ"י גהות הדב כה"ל. ולפי זה דברי רש"י הם תמוהים. ואר"ך לומר שהיה הגרסא לפני רש"י יבול שאני מוציא, וכשב רש"י טענות הוא דהכי רישא דכתיבתא דלעיל הוא אורא את אלו ולא אורא ח"ל אר"כ או ק"ד ומרבה אלו אר"ך קמי נתר הכי יבול שאני מוציא ח"ל וכו', ומכאן דברשא נמי הוא מוציא. ויבול רש"י עוד ראהו ממו"כ דגרסי' ולא אוציא. אלתא דלפי האמת הם מוצאים. וכשב עוד רש"י דנלמא היה ראוי לגרוס כמיו, אש"י ששעני

הכל אחר או גרסינן לא אורא או יבול שאני מרבה, אלא שהגרסינן ש"ט כך לפי שסביר דסיפא דכתיבתא דלעיל הוא, והך כתיבתא דלעיל מרבה, וא"כ יצאך כפן הלשון יכול שאני מרבה, לכן ש"ט גרסתא דההיא] דלעיל היא, וא"כ יצאך יומר בטעם יבול לא אוציא. אמנם הגרסא דכתיבתא דלעיל היא הגיוס יבול שאני מרבה. דכיון דסיפא דלעיל הוא, יצאך הלשון יבול שאני מרבה. וכן כתב בחז"ל. וייתר הכו דף ל"ז ע"ג כתב בענין אחר, ומה שכתבתי גראה יומר נכון.

ע"כ ס' י' דוד: [ב] דההיא דלעיל (כתח"י וש"מ): [בג] מתקן ועד קס"ד לתא כנ"י"פ: [בד] ל"ל וגרסי' (ש"מ): [בה] ג"י ש"מ וי"ש מוציא. וע"י חז' ד: [בז] בתלמוד אחרונה (כ"י): [בז] היא יבול דה"ל (י"ס וכתב ב"ר): [בח] ל"ל משור (כתח"י וד"י):

[בט] כפן הס"ד ומת"ד ואילו (שמי"ץ וצ"י): [ל] בבעלים הם ושייחיה לל"ל (ב"ש): [לא] קאמר לה (ב"ש): [לב] ל"ל דלא ילפי (ש"מ): [לג] דשמעינן (כ"י): [לד] חייב בששחטן שלא (כ"י): [לה] ל"ל אלא דרי (ש"מ): [לו] ל"ל בדבורותיה (ב"ש):

פרת חטאת פרק ארבעה עשר זבחים

פסח בשאר ימות השנה אינו כשר לשמו. דתנן ס שחטו קודם חלות

פסול שנאמר בין הערבים: **שלמים הוא**. ואין זה אלא לשמו: **לימא**

מסייע ליה. לרב חלקיה: **יכול שאני מוציא**. מאל פתח שלא יתחייב

בחוק על עולת א מחוסר זמן בצעלים כגון של יולדת ומצורע הואיל ואינה ראויה לצל לפנים למזותה:

ואשם נזיר ואשם מצורע. שיש בה

פסול ולקמיה מפרש ואילו מאי

פסולה: **שור מ"מ נו'**. דמנ"י למימר

אשר ישחט במזנה או אשר ישחט

מחוץ למזנה ולא פתח וגו' ואלא

ידענא דשור או כבז או עו הוא: ואילו

חטאת שנייה. ולא רבייה לחיובא:

אי נימא צומנו. ולשמו: **מאי איריא**

אשם. דרבייה חטאת נמי מחייב ב דלא

בעי רבייח ואפילו אשם דהא חזי

צפנים: אלא שלא צומנו. רבייה

לחיובא כחאס: **אי נאשם אשם אחי**

חייב. והא אינו כשר ליקרב ומתני' יג

[ק"י]: תנא פטור ואי משום דראוי לשלל

לשמו צפני' הא מחוסר עקי' וכולהו

מודו צו אלא לאו שלא לשמו רבי

לחיובא בחוק כרב חלקיה אלמא דבר

שאינו כשר לשמו צפנים כשר לשלל

לשמו ומחייב עליה שלא לשמו בחוק:

ה"ג לעולם צומנו ושלא לשמו. א"נ

ה"ג לעולם צומנו. ותו לא. וממילא

אשלא לשמו דאוקינמא קאי. ושכתבו יד

בספרים ולשמו ט מפרש טועה כתבו

ולפוס ריהטא משום דפרכין לעיל

אי נימא צומנו מאי איריא כו' וקא

בעי לנשוני לעולם צומנו ולשמו ודקא

קשיא לך אי הכי חטאת נמי אין

ה"ג ומנא אשם והוא הדין לחטאת

ולא מילתא היא דא"כ ר"א מאי בעי

הכא מכדי ר"א לענין שלא לשמו

אקשיה צפ"ק ו (לעיל י): בפסול אשם שלא

לשמו כחטאת אכל לענין לשמו מאי

עיקר ומאי טפל איכא תרוייהו כמידי

להכשיר צפנים וחיוצ בחוק. ותו ל"ל

לרביי להאי משור וכבז ועו הרי כשר ליקרב

וכמזותו צפנים הוא שחטו בחוק. אלא טז קא

משום דשלל לשמו פסול הוא: **ור"א היא**. דמקיש אשם לחטאת דמיפסיל בשלא לשמו צפנים כחטאת

דעקר מנייה שם אשם אחתי וכו' לפנים הוה כשר למישחמיה סתמא וכשר לשם אשם ועולה א לשם חובת דמשום

דיצוריה לא מיעקר שמה מנייה וכל כמה דלא שחמיה ליה בעיקרה יז קאי סתמא לשמו הלכך כי שחט ליה ראוי לפנים לשמו היה.

וה"ה דלחטאת שלא לשמו נמי חייב אלא תנא טפל ואשמעינן אע"ג דכה"ג פסול צפנים מחייב עליה בחוק וה"ה לעיקר דמ"ש סוף סוף

תרוייהו פסילי שלא לשמן וכת"כ יח (אחרי פ"ט) קמי בה כדחייא שלא לשמו וע"כ מוקי לה כר"א דאילו לרבנן לא איצטרך ליה לרביי דהא כי האי גוונא

מתקבלת צפנים היא יט: **פ"ט**. קשיעתא לרב חלקיה ומיוצבתא דרב הונא: **גנופה** כ. כגון חוך שמונה ללידתה: **יכול שאני מרבה** כא. גרס הכא דרישא כב

דלעיל היא. ובתורת כהנים קס פרש' ו הכי מתיא לה אוריא את אלו שאני מיוחדין לשם ולא אוריא עולה מחוסרת זמן בגופה וחטאת בין בגופה

כו' והגרסנין כג שינו את הלשון וגרסינן כד הכא יכול שאני מרבה כה את כו' לפי שהציאות בלימודא כז אחריתא וסביר דסיפא דההיא דלעיל

היא כו: **יכול שאני מרבה**. משום כח מ"מ אף עולה מחוסר זמן וכו': **וחטאת בין גנופה בין צנעלים**. כגון של נזיר ומצורע שלא מלאו

ימיהם כט: ואילו אשם נזיר ומצורע מחוסרי זמן בצלים ל שיידיה ולא רבייה לפטורא שמע מינה ס"ל דחייב: **ובמאי אי נימא בלשמו אשם נמי**

ניפטריה. דהא לא חזי: **אלא שלא לשמו**. הלכך חטאת פטור דלא חזי לפנים ואשם חייב דחזי לפנים ואף על גב דאין ראוי

לשמו והיינו כרב חלקיה ודלא כרב הונא: **ה"ג הא מני ר"א היא כו'** ולא גרסינן לעולם בלשמו: **הא מני ר"א היא**. כלומר ודאי

בשלא לשמו היא כדקאמרת הלכך חטאת פטור דלא חזי צפנים לא בלשמו ולא בשלא לשמו דמחוסר זמן הוא ואשם נמי פטור דלא

חזי לפנים לשמו במחוסר זמן ולא לשלא לשמו דר"א קאמר לא דפסיל כחאס שלא לשמו והאי דשייחיה לאשם לאו דק"ל דחייב אלא כיון דחד

טעמא הוא משום דתרוייהו פסולין שלא לשמו צפנים הוא תנא עיקר חטאת דפטור וכ"ש טפל אשם והאי כ"ש מגמוס ודוחקיה דרב

הונא דלאוקמיה כר"א משום סיפא דעל כרחיך כרבי אליעזר מיתוקמא דכפרישנא לעיל ל ועוד משום דלרבנן לא לא ילפינן אשם מחטאת

ליכא למימר תנא האי והוא הדין להאי ואף על גב דלרבנן נמי קאמר דפטור דאין כך דבר שאינו כשר לשמו. וכשר שלא לשמו לא מני

לאוקומא כרבנן דא"כ נשמעינן אשם דפטור דנשמעינן לב בה מרתי וכ"ש חטאת: **פ"ט דכי אשא רב דימי כו'** ואילו **חטאת שנייא**

ובמאי כו'. כדאזויצבנא לז בקמייתא: **ומאי קושא**. לסיועה לרב חלקיה דלמא **ה"ג** כדאמרין דצומנו קאי כדאוקמא בקמייתא

לעיל ור"א היא: **אמר ר"נ בר יצחק**. לא מני לאוקומי להא צומנו משום דרב דימי קשיא ליה דתני (ליה) בר ליואי אדחני לוי

שחטן מחוסר זמן בצעלים פסולין ובחוק נמי נפטר: **ומשני ליה רב דימי**. הא דתני חייב לד שלא לשמו והא דתני פסולין ודכוותיה בחוק

פטור בשחטן לשמו ומדקשיא ליה דתני לוי אכזר ליואי ש"מ שמיע ליה לרב דימי דמתני' דבר ליואי נמי במחוסר זמן וקאמר חייב

ואע"ג דאינו ראוי לשמו צפנים ראוי לשלא לשמו וקשיעתא לרב חלקיה: **רב אשי רמי מסני'**. דקתני לשמו פטור אצרייתא קמייתא

דתינא לעיל חייב: **ומשני מחני' לשמו וצרייתא שלא לשמו**. כרב חלקיה: **נימא סהוי סיזנפיה דרב הונא**. מדכי לה אתא רב דימי כדאמרן

דליכא לאוקומא צומנו מדקשיא ליה תני לוי אדחני בר ליואי: **הכא במאי עסקינן**. דמחוסר זמן חייב בשלא לשמו: **כגון שהפריש**

שני אשמוס לאחריו. אשם יאכזר האחד יתכפר צבני ושחט אחד מהם בחוק קודם זמנו לשם עולה דהאי כיון דסופו

לרעייה קאי דאשם שפירו צעליו רועה דמיו לקיץ המזבח שהיא עולה חזי לדוכמיה לז צפנים אי שחט לגופיה לעולה:

פרת חטאת פרק ארבעה עשר זבחים

קטו.

פסח בשאר ימות השנה שלמים הוא. פי' בקונטרס ואין זה אלא

לשמו משמע שרואה לומר דכיון דשלמים הוא כששחטנו

לשם שלמים היינו לשמו וא"מ והלא כששחטנו לשם עולה או לשם זבח

אחר הו נמי שלמים כדאמר' צפ"ק ו (לעיל ח): לכל דשחטי ליה שלמים

ליהוי וי"ל דמ"מ כיון דשלמים הוא

הרי הוא כשר לשמו ושלא לשמו כגון

לשם שלמים ולשם זבח אחר:

מחוסר זמן בבע"ים. אעולה

דוקא קאי ולא אלאין:

או שהיו בני שתי שנים ושחטן

פסולין. הך צרייתא איתא

צפ' התכלת (מנחות מח): והכא והתם

קמי פסולין ועוד מתיא התם כדאדך

צרייתא פסולין ומעובר נורתן וילאו

לזית השריפה ותימה דנחמורה צפ'

אלו קדשים דף יט: תניא אשם

בן שנה והציאו לשם שמים כ לשם

שמים והציאו בן שנה כשרים ולא

עלו כז לשם צעלים לשם חובה ר"ש

אומר כל עמלן אינן קדושים וי"ל

דכאן לשמו כאן שלא לשמו כדמשני

הכא ומיזיו קשה דא"כ קשיא לרב

הונא הא איכא האי דפסול לשמו וכשר

שלא לשמו ועוד דאי בשלא לשמו

מיייר בתמורה ל"ל למימני ולא עלו לשם

חובה הא אפילו כמזותו כח נמי דכיון

דשלא לשמו הוא אין עולה לשם חובה:

עולת מחוסר זמן בבעלים אשם כ נזיר ואשם מצורע כג (מגין ונסים להו תלמודא

לחיובא ולא ידענא מאי היא) מאי תלמודא אמר רבינא שור מכל מקום כשב

מכל מקום עז מכל מקום כד הא מאי רומיא כדאמרת אמר ר"ג כה משום

[דרמי] דתנא דבי ר' ליואי כז ארתני לוי כח באשם נזיר ואשם מצורע ששחטן שלא

לשמן בשיריון ולא עלו לבעלים לשום חובה שחטן מחוסר זמן בבעלים או

שהיו בני שתי שנים ושחטן פסולין ומשני רב דימי לא קשיא כאן לשמו

כאן שלא לשמו רב אשי רמי מתני' אברייא ומשני כאן לשמו וכאן שלא

לשמו לימא תיהוי תיובתיה דרב הונא אמר לך רב הונא הכא במאי

עסקינן כגון שהפריש שתי אשמות לאחריות דחד מינייהו מעיקרא כ עולה היא

לרביי להאי משור וכבז ועו הרי כשר ליקרב

וכמזותו צפנים הוא שחטו בחוק. אלא טז קא משני לעולם צומנו ושלא לשמו ואיצטרך לרבייה

משום דשלל לשמו פסול הוא: **ור"א היא**. דמקיש אשם לחטאת דמיפסיל בשלא לשמו צפנים כחטאת

דעקר מנייה שם אשם אחתי וכו' לפנים הוה כשר למישחמיה סתמא וכשר לשם אשם ועולה א לשם חובת דמשום

דיצוריה לא מיעקר שמה מנייה וכל כמה דלא שחמיה ליה בעיקרה יז קאי סתמא לשמו הלכך כי שחט ליה ראוי לפנים לשמו היה.

וה"ה דלחטאת שלא לשמו נמי חייב אלא תנא טפל ואשמעינן אע"ג דכה"ג פסול צפנים מחייב עליה בחוק וה"ה לעיקר דמ"ש סוף סוף

תרוייהו פסילי שלא לשמן וכת"כ יח (אחרי פ"ט) קמי בה כדחייא שלא לשמו וע"כ מוקי לה כר"א דאילו לרבנן לא איצטרך ליה לרביי דהא כי האי גוונא

מתקבלת צפנים היא יט: **פ"ט**. קשיעתא לרב חלקיה ומיוצבתא דרב הונא: **גנופה** כ. כגון חוך שמונה ללידתה: **יכול שאני מרבה** כא. גרס הכא דרישא כב

דלעיל היא. ובתורת כהנים קס פרש' ו הכי מתיא לה אוריא את אלו שאני מיוחדין לשם ולא אוריא עולה מחוסרת זמן בגופה וחטאת בין בגופה

כו' והגרסנין כג שינו את הלשון וגרסינן כד הכא יכול שאני מרבה כה את כו' לפי שהציאות בלימודא כז אחריתא וסביר דסיפא דההיא דלעיל

היא כו: **יכול שאני מרבה**. משום כח מ"מ אף עולה מחוסר זמן וכו': **וחטאת בין גנופה בין צנעלים**. כגון של נזיר ומצורע שלא מלאו

ימיהם כט: ואילו אשם נזיר ומצורע מחוסרי זמן בצלים ל שיידיה ולא רבייה לפטורא שמע מינה ס"ל דחייב: **ובמאי אי נימא בלשמו אשם נמי**

ניפטריה. דהא לא חזי: **אלא שלא לשמו**. הלכך חטאת פטור דלא חזי לפנים ואשם חייב דחזוי לפנים ואף על גב דאין ראוי

לשמו והיינו כרב חלקיה ודלא כרב הונא: **ה"ג הא מני ר"א היא כו'** ולא גרסינן לעולם בלשמו: **הא מני ר"א היא**. כלומר ודאי

בשלא לשמו היא כדקאמרת הלכך חטאת פטור דלא חזי צפנים לא בלשמו ולא בשלא לשמו דמחוסר זמן הוא ואשם נמי פטור דלא

חזי לפנים לשמו במחוסר זמן ולא לשלא לשמו דר"א קאמר לא דפסיל כחאס שלא לשמו והאי דשייחיה לאשם לאו דק"ל דחייב אלא כיון דחד

טעמא הוא משום דתרוייהו פסולין שלא לשמו צפנים הוא תנא עיקר חטאת דפטור וכ"ש טפל אשם והאי כ"ש מגמוס ודוחקיה דרב

הונא דלאוקמיה כר"א משום סיפא דעל כרחיך כרבי אליעזר מיתוקמא דכפרישנא לעיל ל ועוד משום דלרבנן לא לא ילפינן אשם מחטאת

ליכא למימר תנא האי והוא הדין להאי ואף על גב דלרבנן נמי קאמר דפטור דאין כך דבר שאינו כשר לשמו. וכשר שלא לשמו לא מני

לאוקומא כרבנן דא"כ נשמעינן אשם דפטור דנשמעינן לב בה מרתי וכ"ש חטאת: **פ"ט דכי אשא רב דימי כו'** ואילו **חטאת שנייא**

ובמאי כו'. כדאזויצבנא לז בקמייתא: **ומאי קושא**. לסיועה לרב חלקיה דלמא **ה"ג** כדאמרין דצומנו קאי כדאוקמא בקמייתא

לעיל ור"א היא: **אמר ר"נ בר יצחק**. לא מני לאוקומי להא צומנו משום דרב דימי קשיא ליה דתני (ליה) בר ליואי אדחני לוי

שחטן מחוסר זמן בצעלים פסולין ובחוק נמי נפטר: **ומשני ליה רב דימי**. הא דתני חייב לד שלא לשמו והא דתני פסולין ודכוותיה בחוק

פטור בשחטן לשמו ומדקשיא ליה דתני לוי אכזר ליואי ש"מ שמיע ליה לרב דימי דמתני' דבר ליואי נמי במחוסר זמן וקאמר חייב

ואע"ג דאינו ראוי לשמו צפנים ראוי לשלא לשמו וקשיעתא לרב חלקיה: **רב אשי רמי מסני'**. דקתני לשמו פטור אצרייתא קמייתא

דתינא לע